

marife

dini araştırmalar dergisi

Turkish Journal of Religious Studies

yıl / year: 13 • sayı / issue: 1 • bahar / spring 2013

marife

dini araştırmalar dergisi

Turkish Journal of Religious Studies

sahibi ve yazı işleri müdürü
owner and responsible manager

Abdülkadir Okumuřlar

editör

editor-in-chief

Doç. Dr. Fikret Karapınar

editörler kurulu
editorial board

Doç. Dr. Adem şahin

Prof. Dr. Ahmet aycı

Prof. Dr. Ahmet Yaman

Prof. Dr. Cem Zorlu

Prof. Dr. Dilaver Gürer

Prof. Dr. F. Ahmet Polat

Prof. Dr. Hidayet Iřık

Doç. Dr. Kamil Güneş

Prof. Dr. Mehmet Akgl

Doç. Dr. Muhammet Tasa

Doç. Dr. Muhiddin Okumuřlar

Doç. Dr. Seyit Bahçıvan

yardımcı editörler
co-editors

Arş. Gör. Ali Dadan

Arş. Gör. Feyza Demir

Yrd. Doç. Dr. Hatice Doğan

Arş Gör. Mesut Kaya

Arş. Gör. Necmettin Güney

Marife Dini Araştırmalar Dergisi ULAKBİM ve Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS Index) tarafından taranmaktadır.

yazıřma

contact address

Doç. Dr. Fikret Karapınar

Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Meram Yeni Yol Cd.

42090 Meram – Konya / Türkiye

+90. 332. 323 82 50

kurumsal web adresi

official web address

www.marife.org

e – mail

editor@marife.org

editormarife@gmail.com

ISSN: 1303-0671

• *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, dini araştırmalar alanında hakemli bir dergidir. Nisan, Ağustos ve Aralık (Bahar, Yaz ve Kış) aylarında olmak üzere yılda üç sayı yayımlanır. Dergi, Türkiye içinden ve dışından katkıda bulunanların bilimsel makale ve araştırma notlarını içerir. Gönderilen tüm makaleler hakem, danışma kurulu ve editörler kurulunun onayından geçerek yayımlanır.

• *Marife Turkish Journal of Religious Studies* is a refereed periodical in the field of religious studies, published three times a year, in April, August and December (Spring, Summer and Winter). The journal contains a mixture of academic articles and reviews, from contributors both within and outside Turkey. All submitted articles are refereed.

i dzen ve kapak

interior design and cover

Doç. Dr. Muhiddin Okumuřlar

kapak deseni

cover pattern

Seuklu kapak içi

baskı & yönetim yeri

publishing & head office

sebat ofset matbaacılık

matbaacılar sitesi. 6. blok no: 2 Karatay

0332. 342 01 53 / KONYA / TÜRKİYE

KTB. S. No: 16198

Basım Tarihi: Nisan 2013

yıl / year: 13 sayı / issue: 1

bahar / spring 2013 KONYA

***danışma kurulu
advisory board***

Prof. Dr. Abdullah Kahraman (Cumhuriyet Ü)
Prof. Dr. Abdülkadir Dündar (Ankara Ü)
Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam (Selçuk Ü)
Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu (Dışişleri Bakanı)
Prof. Dr. Adnan Demircan (Harran Ü)
Prof. Dr. Ahmet Öğke (Akdeniz Ü)
Prof. Dr. Ahmet Önkal (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. A. Turan Yüksel (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Ali Akpınar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Baki Adam (Ankara Ü)
Prof. Dr. Bayram Dalkılıç (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Bilal Kuşpınar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Bilal Saklan (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Bülent Uçar (Osnabrück Üniversitesi)
Prof. Dr. Bünyamin Erul (Ankara Ü)
Prof. Dr. Bünyamin Solmaz (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Çağfer Karadağ (Uludağ Ü)
Prof. Dr. Ednan Aslan (Universität Wien)
Prof. Dr. Emrullah İşler (Gazi Ü)
Prof. Dr. Enes Karic (University of Sarajevo)
Prof. Dr. Galip Türcan (Süleyman Demirel Ü)
Prof. Dr. Himmet Konur (Dokuz Eylül Ü)
Prof. Dr. H. Tekin Gökmenoğlu (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. H. Yunus Apaydın (Erciyes Ü)
Prof. Dr. Hayati Hökelekli (Uludağ Ü)
Prof. Dr. Hüsamettin Erdem (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İbrahim Coşkun (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İbrahim Hatipoğlu (Yalova Ü)
Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu (İstanbul Ü)
Prof. Dr. İ. Hakkı Sezer (King Saud University)
Prof. Dr. İsmail Taş (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. İzzet Er (Din Hizmetleri Müşaviri)
Prof. Dr. Kadir Özköse (Cumhuriyet Ü)
Prof. Dr. M. Ali Büyükkara (Marmara Ü)
Prof. Dr. Mehmet Bayyigit (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. M. Sait Şimşek (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Mehmet Eren (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. M. Zeki Aydın (Marmara Ü)
Prof. Dr. M. Zeki İşcan (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Mahmut Kaya (İstanbul Ü)
Prof. Dr. M. Ali Kapar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Mevlüt Uyanık (Hitit Ü)
Prof. Dr. Musa Yıldız (Gazi Ü)
Prof. Dr. Mustafa Aşkar (Ankara Ü)
Prof. Dr. Mustafa Fayda (Marmara Ü)
Prof. Dr. Mustafa Öztürk (Çukurova Ü)
Prof. Dr. Mustafa Tavukçuoğlu (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Naim Şahin (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Osman Güner (Ondokuz Mayıs Ü)

Prof. Dr. Ramazan Altıntaş (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Recai Doğan (Ankara Ü)
Prof. Dr. Reşat Öngören (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Sadık Kılıç (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Saffet Köse (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Saffet Sarıkaya (Süleyman Demirel Ü)
Prof. Dr. Selahattin Polat (Erciyes Ü)
Prof. Dr. Süleyman Toprak (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Şinasi Gündüz (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Tacettin Uzun (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Tuncay İmamoğlu (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Yılmaz Can (Ondokuz Mayıs Ü)
Prof. Dr. Yusuf Işıcık (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Y. Ziya Keskin (Harran Ü)
Prof. Dr. Zekeriya Güler (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Zeki Duman (Erciyes Ü)
Doç. Dr. İsmail Taşpınar (Marmara Ü)
Doç. Dr. Kürşat Demirci (Marmara Ü)
Doç. Dr. M. Mesut Ergin (Dicle Ü)
Doç. Dr. Saim Kayadibi (IIU Malaysia)
Yrd. Doç. Dr. Burhan Köroğlu (Bahçeşehir Ü)
Yrd. Doç. Dr. Sezai Küçük (Sakarya Ü)

***sayı hakemleri
rewivers of the issue***

Prof. Dr. Ahmet Çaycı (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. A. Suphi Furat (Emekli Öğr. Üyesi)
Prof. Dr. Bilal Kuşpınar (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Dilaver Gürer (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Ali İhsan Yitik (Dokuz Eylül Ü)
Prof. Dr. İsmail Çalışkan (Y. Beyazıt Ü)
Prof. Dr. Mehmet Akgül (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Mehmet Eren (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Metin Özdemir (Y. Beyazıt Ü)
Prof. Dr. Mustafa Tavukçuoğlu (N. Erbakan Ü)
Prof. Dr. Ömer Çelik (Marmara Ü)
Prof. Dr. Şakir Gözütok (Yüzüncü Yıl Ü)
Prof. Dr. Tuncay İmamoğlu (Atatürk Ü)
Prof. Dr. Veysel Güllüce (Atatürk Ü)
Doç. Dr. Fikret Karapınar (N. Erbakan Ü)
Doç. Dr. Kamil Güneş (N. Erbakan Ü)
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Aras (N. Erbakan Ü)
Yrd. Doç. Dr. Halil Aldemir (Kilis 7 Aralık Ü)
Yrd. Doç. Dr. Hatice Doğan (N. Erbakan Ü)
Yrd. Doç. Dr. Menderes Gürkan (Erciyes Ü)
Yrd. Doç. Dr. M. Vehbi Dereli (N. Erbakan Ü)
Yrd. Doç. Dr. Muhittin Düzenli (Ondokuz Mayıs Ü)
Yrd. Doç. Dr. Sedat Şensoy (N. Erbakan Ü)
Yrd. Doç. Dr. Soner Duman (Sakarya Ü)
Öğr. Gör. Murat Tala (N. Erbakan Ü)
Arş. Gör. Mesut Kaya (N. Erbakan Ü)

Yayın ve Yazım İlkeleri / Publishing and Writing Principles

GENEL İLKELER

• *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, Dini Araştırmalar alanında bilimsel, akademik ve hakemli bir dergidir. Nisan, Ağustos ve Aralık (Bahar, Yaz ve Kış) aylarında olmak üzere yılda üç sayı yayımlanır. Şu ana kadar sekiz özel sayı çıkaran dergi gerektiğinde yeni konulu sayılar çıkarılabilmektedir.

• *MDAD*, Dini Araştırmalar alanında, Türkiye içinden ve dışından katkıda bulunanların özgün makale ve çeviri makaleleri yanı sıra araştırma notları ile kitap, sempozyum ve konferans tanıtımları ve nostalji çalışmalarını içerir. Bu alanlarla ilgilenen tüm araştırmacılara açık olan dergide, söz konusu alanlar dışındaki araştırmaların yayımlanmasına editörler kurulu karar verir.

• Gönderilen tüm çalışmalar, editörler kurulunun onayından geçerek yayımlanır.

• Yayımlanan yazıların bilim, hukuk ve dil sorumluluğu yazarlarına aittir.

• Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce olup diğer dillerdeki araştırmaların yayımlanmasına editörler kurulu karar verir. Dergide yayımlanmayan yazılar iade edilmez.

• Yazarlar, hızlı haberleşmeyi temin için telefon ve e-mail adreslerini bildirip yazıların takibini editor@marife.org ya da editormarife@gmail.com adresinden yapabilirler.

• Makale ve çeviri makaleleri yayımlanan araştırmacılara derginin ilgili sayısı ile bu araştırmacılara ve diğerlerine ayrıca 20 adet ayrı basım takdim edilir.

YAYIN İLKELERİ

• *MDAD*'de yayımlanması istenen araştırmalar bilimsel, orijinal ve alana katkı yapma özelliklerine sahip olmalıdır. Gönderilen yazılar daha önce yayımlanmamış, yayımlanmak üzere başka dergiyeye gönderilmemiş veya yayım için kabul edilmiş olmalıdır. Ayrıca yayımlanmış bir araştırmayla büyük oranda benzerlik gösteren yazılar da değerlendirilmeye alınmaz. Herhangi bir bilimsel toplantıda sunulmuş ve yayımlanmış olan yazılarda, toplantının adı, yeri ve tarihi dipnot olarak belirtilmelidir.

• *MDAD*'ne gönderilen araştırmalar, editörler tarafından genel olarak şekil ve içerik yönünden incelenerek dergide yayımlanmaya değer olup olmadığına karar verilmekte ve uygun araştırmalar daha sonra konunun uzmanı iki hakeme gönderilir. Hakemler bilimsel ve teknik açıdan yaptıkları objektiflik esasına dayalı değerlendirmeyi "Hakem Değerlendirme Raporu"yla editörler kuruluna bildirir.

• Bir araştırmamanın yayımlanıp yayımlanmaması, hakemlerin belirttikleri "Yayımlanabilir", "Düzeltilmelerden sonra yayımlanabilir" ve "Yayımlanamaz" seçenekleriyle sunulan görüşlerle karara bağlanır.

• Bir araştırmamanın yayımlanabilmesi için en az iki hakemin olumlu olması gerekir.

• İlk hakem tarafından "yayımlanamaz" görüşü bildirilen yazılar yayımlanamaz.

• Bir olumlu bir olumsuz rapor durumunda üçüncü hakeme başvurulur.

• "Düzeltilmelerden sonra yayımlanabilir" seçeneği durumlarda araştırma müellifin tashihi sunulur, tashihi edilmiş nüshanın yayımlanmasına editörler kurulu karar verir.

• Düzeltilmelerden sonra yeniden görmek isteyen hakemlere araştırma tekrar sunulur.

YAZIM İLKELERİ

• Yayımlanması istenilen yazılar Microsoft Word'de yazılmış olarak e-posta veya CD ile birlikte isimsiz iki nüsha halinde (Çeviriler orijinal metinleri ile birlikte, resim, şema ve tablolar dahil) editöre gönderilmelidir.

• Yazılar (resim, şekil, harita, vb. elder dâhil) en fazla yirmi beş (25) sayfa (12 punto Times New Roman, 1,5 aralık, kenar boşlukları 2,5 cm) olmalıdır.

• Yazıların 150 kelimelik Türkçe özeti ve bu özeti İngilizce çevirisi, yabancı dildeki makalelerin ise Türkçe ve İngilizce özetleri verilmelidir. Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler (beş adet) verilmelidir.

• Makale başlıkları Türkçe ve İngilizce olarak yazılmalıdır.

• Araştırmamanın sonunda "kaynakça" verilmelidir.

• Özetler, derginin www.marife.org sitesi aracılığıyla uluslararası bilim dünyasına sunulmaktadır.

GENERAL PRINCIPLES

• *Marife Turkish Journal of Religious Studies*, is a refereed periodical in the field of Religious Studies. It is published three times a year, in April, August and December (Spring, Summer and Winter). Until now, eight special issues have been published and new special issues are published when necessary.

• *MTJRS*, contains a mixture of academic articles, translated articles as well as research notes, book reviews and conference summaries in the field of Religious Studies from contributors within and outside Turkey. Marife welcomes all types of researches related to these fields. Articles concerning other areas may also be published upon the decision of the editorial board.

• All submitted works are published by the approval of editorial board.

• All responsibilities of published manuscripts (academic, legal and use of language) belong to the authors.

• The primary language of the journal is Turkish and English, yet articles submitted in other languages may also be published if approved by the editorial board. Unpublished manuscripts may not be returned.

• Authors can follow the publication of their submitted manuscripts through editor@marife.org - editormarife@gmail.com

• Contributors will receive a copy of the relevant issue and 20 complimentary offprints of their articles.

PUBLISHING PRINCIPLES

• Articles submitted for the consideration of publication in *MTJRS* must be scientific and original and written according to the commonly-accepted academic standards. They should also contribute to the area concerned. Articles published elsewhere in any form, partial or whole, will receive no consideration at all. If a paper is submitted to a conference but not published, the conference name, place and date has to be stated as a footnote.

• Articles submitted for the consideration of publication are subject to review of the editorial board in terms of technical and academic criteria. Following the decision of the editorial board, the articles are then sent to two referees known for their academic reputation in the respective area. The referees send their reports to the editorial board via the Article Evaluation Form.

• Upon their decision, the article will either be published in the journal or sent to the author for modification/correction or rejected.

• The article can only be published if the two referees agree in their decision on its publication.

• If the two referees disapprove the article, it cannot be published.

• If one referee approves and the other disapproves, the editorial board may send it to a third referee for the final decision.

• If the referee(s) requested corrections before publication, the article is sent to the author for correction, the corrected manuscript is published upon the decision of editorial board.

• If the referee wants to see the corrected article again, it is sent back to him.

WRITING PRINCIPLES

• Manuscripts must be submitted to the editor either via e-mail or via regular mail in two printed copies together with a CD (translations with their original texts, pictures, drawings and tables saved in CD) containing the text in Microsoft word.

• The article (including appendix of pictures, drawings, maps etc.) should not be longer than twenty five (25) pages (Times New Roman 12, interspaces 1,5, margins 2,5).

• Turkish abstracts for English and non-Turkish articles, English abstracts for Turkish articles, should be submitted English in 150 words. Turkish and English key words (five pieces) also should be submitted.

• The title of the articles should be given in Turkish and English.

• Each article should include a "bibliography" at the end.

• Abstracts of articles are also published in the Web site of the journal: www.marife.org accessible by the international academic community.

İçindekiler

editörden

makaleler / articles

İslam Kaynaklarına Göre Sebt Yahudileri'nin Maymuna Dönüştürülmesi Meselesi

The Question of the Shabbath-Jews' Transformation into Monkey

According to the Islamic Sources

Nur Ahmet Kurban 9-27

Rig Veda ve Avesta Tanrı Panteonundaki Benzerlikler

Similarities between Rigveda and Avesta on God Panteon

Hayreddin Kızıl 29-52

Besmele ile Fâtiha Arasındaki Münâsebet

The Relationship between the Basmalah and al-Fatiha

Ferruh Kahraman 53-66

Kur'ân'da Çokanlamlı Kelimelerde Anlamın Tayini Meselesi

-Savaş Ayetleri Bağlamında Fitne Kavramı Örneği-

The Problem of Determining and Identifying the Meaning of the Polysemy Words in the Quran

-The Example of the Concept of "Fitnah" (sedition) in the context of War Verses-

Ali Karataş 67-87

İmâm Şâfiî (ö. 204/820)'nin İcmâ Anlayışı

Imam al-Shafi's Understanding of Ijma' (Consensus)

Adem Yenidoğan 89-105

Malik Bin Nebi ve Kur'an Fenomeni Üzerine

Malek Bennabi and On Quranic Phenomenon

Tamer Yıldırım 107-125

William James'in Gifford Konferansları ve The Varieties of Religious Experience İsimli Eserinin Yankıları Üzerine Bir Analiz

The Analysis of The Reflections of William James' Gifford Lectures and his Book "The Varieties of Religious Experience"

Ömer Faruk Erdem 127-138

Ortaöğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinde Tasavvuf Öğretimi:

Öğretim Programı (2010) Çerçevesinde Bir Analiz

The Teaching of Islamic Mysticism in the Course of Religious Culture and Morality for Secondary Education: An Analysis According to the Course Curriculum (2010)

Abdulkadir Çekin 139-148

Diyanet İşleri Başkanlığı Dinî Yüksek İhtisas Kurslarında Verilen Hadis Derslerine Dair Bazı Mülahazalar

Some Considerations on Hadith Lessons offered in the Courses of Religious High Specialization under the Presidency of Religious Affairs

Mehmet Dinçoğlu 149-166

Retorik ve Belâgat İlmi: Hıristiyanlık ve İslâm

William Smyth Çev: Abdullah Yıldırım 167-179

Kur'ân İlimlerine Giriş

Muhammed b. Abdülkerim eş-Şehristânî (ö. 548/1153) Çev: Ömer Dinç 181-198

Tefsirde İsrailiyata Farklı Bir Yaklaşım

Müsâid b. Süleyman et-Tayyâr Çev: Mesut Kaya 199-213

incelemeler / rewives

İslâm Hukukuna Giriş Prof. Dr. Saffet Köse

Hikmetevi Yayınları, İstanbul 2012

Haz: Murat Şimşek 215-218

editör'den

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla...

2001 yılında yayın hayatına başlayan *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* on ikinci yılını geride bırakmış bulunmaktadır. Bizlere bu süre içerisinde maddi ve manevi olarak destekleyen yazar ve okurlarımıza teşekkür ederiz.

Dergimiz ulusal indexlerin ardından uluslararası bir indexe de müracaatını yapmış olup süreç halen devam etmektedir.

MDAD okurlarına bu sayısında;

Nur Ahmet Kurban, *İslam Kaynaklarına Göre Sebt Yahudileri'nin Maymuna Dönüştürülmesi Meselesi*, Hayreddin Kızıl, *Rig Veda ve Avesta Tanrı Panteonundaki Benzerlikler*, Ferruh Kahraman, *Besmele ile Fâtiha Arasındaki Münâsebet*, Ali Karataş, *Kur'ân'da Çokanlamlı Kelimelerde Anlamın Tayini Meselesi -Savaş Ayetleri Bağlamında Fitne Kavramı Örneği-*, Adem Yenidoğan, *İmâm Şâfî (ö. 204/820)'nin İcmâ Anlayışı*, Tamer Yıldırım, *Malik Bin Nebi ve Kur'an Fenomeni Üzerine*, Ömer Faruk Erdem, *William James'in Gifford Konferansları ve The Varieties of Religious Experience İsimli Eserinin Yankıları Üzerine Bir Analiz*, Abdulkadir Çekin, *Ortaöğretim Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Dersinde Tasavvuf Öğretimi: Öğretim Programı (2010) Çerçevesinde Bir Analiz*, Mehmet Dinçoğlu, *Diyanet İşleri Başkanlığı Dinî Yüksek İhtisas Kurslarında Verilen Hadis Derslerine Dair Bazı Mülâhazalar*, adlı makaleleri ile birlikte William Smyth'tan Abdullah Yıldırım'ın yaptığı *Retorik ve Belâgat İlmi: Hıristiyanlık ve İslâm*, Abdülkerim eş-Şehristânî (ö. 548/1153)'den Ömer Dinç'in yaptığı *Kur'ân İlimlerine Giriş*, ve Müsâid b. Süleyman et-Tayyâr'dan Mesut Kaya'nın yaptığı *Tefsirde İsrailiyyata Farklı Bir Yaklaşım* isimli çevirilerden meydana gelen zengin bir içerik sunmaktadır.

Kıymetli okurlar!

Bu sayı ile *Marife Dini Araştırmalar Dergisi* on üçüncü yılının ilk sayısını sizlerle buluşturmaktadır. Makaleleri hazır olan 2013 yılının ikinci (Yaz) (38.) sayısında buluşmak ümidiyle...

Fikret Karapınar

